

Universitätsbibliothek Wuppertal

Aristophanis Comoediae Undecim

Graece Et Latine, Ad fidem optimorum Codicum MSS. emendatae cum nova octo Comoediarum interpretatione Latina, & notis ad singulas ineditis Stephani Bergleri nec non Caroli Andreae Dukeri ad quatuor priores. Accedunt Deperditarum Comoediarum Fragmenta, A Theod. Cantero Et Gul. Coddæo Collecta, ...

Aristophanes

Lugduni Batavorum, MDCCLX

Actus quarti scena prima

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1094](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1094)

ACTUS QUARTI

ΔΙΟΝΤΣΟΣ, ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ, ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

ΔΙΟΝ. Ἄλλ' ὡς τάχιστα ἄρ' ἔλεγειν, ἔγω δ', ὅπως εἰρήτοι
Ἄσπια, καὶ μήτ' εἰκόνας, μήτ' οἱ ἂν ἄλλ' εἴποι.

ΕΥΡ. Καὶ μὲν ἐμαυτὸν μὲν γε, τ' ποίησιν οἶός εἰμι,
Ἐν τοῖσιν ὑστάτοις φερέτω· τῆτον δὲ ὡρῶτ' ἐλέγξω,

940 Ὡς μὲν ἀλαζῶν καὶ φένας, οἷοις τε τῆς θεατῆς
Ἐξηπάτω, μωρὸς λαβῶν ὡρῶτ' Ἐβρυίχῳ τραφέντας.
Πρόπτα μὲν γὰρ δὴ γ' ἕνα πῖν' ἐκάθισεν ἐγκαλύφας,
Ἀχιλῆα πῖν', ἢ Νιόβην, τὸ ὡρῶσπον ἐχ' δεικνύς,
Πρόσχημα τ' τραγωδίας, χεῦζοντας ἔδδ' ἑπῆ.

945 ΔΙΟΝ. Μὰ τ' Δί', ἔδδ' ἔδδ'. ΕΥΡ. Ὁ δὲ χροὸς γ' ἠρείδεν ὄρμαθὺς ἀπὸ
Μελῶν ἐφεξῆς τέταρτος ξυμειχῶς ἂν· οἱ δ' ἐσίγων.

ΔΙΟΝ. Ἐγὼ δ' ἔχαιρον τῇ σιωπῇ, καὶ με τὸτ' ἔτερεπεν
Οὐχ ἠῆτον, ἢ νῦν οἱ λαλῶντες. ΕΥΡ. Ἡλίθι' ἔδδ' ἠῆτα,

Σάφ' ἴδι. ΔΙΟΝ. Καίμαυτ' ἰδοῦ. τί δὲ ταῦτ' ἔδρασ' ὁ δειναί;

950 ΕΥΡ. Ὑπ' ἀλαζονείας, ἢ ὁ θεατῆς ὡρῶσπον καθήτο,
Ὅπότ' ἢ Νιόβη φθέγγεται δὴ· τὸ δρᾶμα δ' ἂν διήτ'

ΔΙΟΝ. Ὡ παμπόνητ', οἱ ἄρ' ἐφεικίζομι μὲν ὑπ' αὐτῆ;
Τί σκορδιῶ, καὶ δυσφορεῖς; ΕΥΡ. Ὅτ' αὐτὸν ἐξελέγχε.

Κάπεται, ἐπειδὴ ταῦτα ληρήσει, καὶ τὸ δρᾶμα.

955 Ἦδη μεσοίη, ῥήματ' ἂν βόεια δάδειν εἶπεν,
Ὁφρεῦς ἔχοντα καὶ λόφους, δειν' ἄπτα μορμωρῶτα,

Ἀγνώστα τοῖς θεατῆροις. Αἰσχ. Οἴμοι τάλας. ΔΙΟΝ. Σιῶπα.
ΕΥΡ. Σαφὲς δ' ἂν εἶπεν ἔδδ' ἔν. ΔΙΟΝ. Μὴ ὡρεῖ τὰς ὀδόντας.

ΕΥΡ. Ἄμ' ἢ Σκαμάνδρους, ἢ τάρφους, ἢ π' ἀσπίδων ἐπόντας

960 Γρυπαίετας χαλκιλάτας, καὶ ῥήματ' ἰπποόκρημα,

vf. 941. Φρυίχῳ] Huic antiquam simplicitatem adhuc infuisse vult dicere, dum ei tribuit Spectatores stultos; major autem Aeschylus erat aetate: & videtur Aeschylus illum quandoque imitatus; Auctor argumenti in Persas Aeschyli: Γλαῦκος ἐπὶ τοῖς περὶ Αἰσχύλου μύθων, ἐκ τῶν Φωνιστῶν φησι Φρυίχῳ τὴν Πέρσας παραπαινοῦσθαι. Glauco in scriptis de Aeschyli fabulis tradit Persarum e Phrygiæ Phoenissis fuisse concinnatos. Utriusque meminit Herodotus.

vf. 942. Ἐγκαλύφας] Quod in Aeschylus reprehendit Euripides, ipse etiam fecit; nam in Supplicibus

Adrastum humi prostratum & obvelatum facit, ut nec agnosci possit; quare ibi Theusius vf. 104. dicit: τίς δ' ὁ σενίχων οἰκλῶν ἐν πύλαις ὄδου; Quis iste qui tam lugubre gemit in portis? deinde eum compellans dicit vf. 110. σὲ δ' ἀκαθῆν χλανιδίους ἀνιστοῦν λέγει ἐγκαλύφας κρᾶτα. Te velatum vestimentis interroga. dic. revelans caput. Etiam Hecubam in cognomini dramate ita introduxit, vf. 485. αὐτὴ πύλας σε γὰρ ἔχει ἐπὶ χθοῖ, Ταλθύβι, κείτω, συγκαλισμένη πέπλοις. Illa prope te tergum habens in terra, o Talthybie, jacet involuta vestibus: hoc tantum interest, quod apud Euripidem iste personae

S C E N A P R I M A.

BACCHUS, EURIPIDES, AESCHYLUS.

- B**ACCH. Sed ocyus oportet orationes incipere, ita tamen ut dicatis Urbana, & nec imagines, nec qualia possit alius dicere.
- EUR. Equidem de me ipso, qualis poëta sim, Dicam postremo loco: primo autem ostendam hunc
- 940 Fuisse arrogantem & impostorem, quibusque rebus spectatores Deceperit, quos fatuos acceperat apud Phrynichum educatos. Primo enim quendam collocabat obvelatum, Achillem quendam, aut Nioben, faciem ejus non ostendens, Praetextum tragoediae, nec tantillum mutientes.
- 945 BACCH. Non sane mutiebant quicquam. EUR. Chorus autem protrudebat series Carminum continuas quatuor; at illi filebant.
- BACCH. Ego autem voluptatem capiebam ex illo silentio: & hoc me delectabat Non minus, quam si qui hodie loquuntur. EUR. Stolidus enim eras. Scias hoc velim. BACCH. Et mihi met ipsi videor talis: cur autem hoc faciebat ille?
- 950 EUR. Nempe ex arrogantia, ut spectator federet expectans Quando Niobe loqueretur tandem: interea actus ipse procedebat.
- BACCH. Hominem improbum! quam turpiter ergo deceptus sum ab illo. Quid pandicularis, & haesitas? EUR. Quia eum convinco. Deinde ubi ad hunc modum nugatus fuisset, actu
- 955 Jam adulto, verba quaedam grandia duodecim eloquebatur, Superciliofa & cristata, horrenda quaedam terriculamenta, Ignota spectatoriibus. AESCH. Hei misero mihi! BACCH. Tace.
- EUR. Clare autem & perspicue nihil dicebat. BACCH. Noli fremere dentibus EUR. Sed aut Scamandros, aut fossas, aut clypeorum insignia
- 960 Gryphoaquilas, inquam, aere ductas, & verba grandia praerupta, Quae

sonae loquantur, quod illae apud Aeschylum fecisse non videntur.

vf. 945. Ἡρεῖν ὀσμᾶδες ἀν' μελῶν] In Equitibus vf. 622. ἰλασίβουσι ἀναρρηγνύς ἐπιπαρατεταμένον ἄριδὸν κατὰ τὴν ἰσπίτιον, κρημνὸς ἰρεῖδων. de voce ὀσμᾶδες, ad Plutum vf. 765.

vf. 953. Τὶ σοφὸν καὶ δυσφορεῖς] In Acharn. vf. 30. εἶνα, κίχνη, συνεδινάμα — ἀπὲρ.

vf. 955. Βῆσι] Scholiastes: μεγάλα, καὶ κλύπευ τεύχεα.

vf. 956. Ὅσους ἔχοντα] Dicitur de superbis & ferentem prae se ferentibus. Alexis apud Athenaeum

VI. p. 237. σιανοπαρόσιον — ὄσους ἔχοντα γὰρ χίλιοι ταλάντες. Magnificum parasitum supercilia habentem mille talentorum. Noster in Vespsis vf. 135. ἔχων τριπλὸν ὀφθαλμοστυμνακασίον.

Ibid. καὶ λόφος] Supra, vf. 833. ὑφίλοσων λέγων.

Ibid. Μορμύρα] Scholiastes: καταπληκτικὴ, φοβερὰ ἐν μεταφορᾷ τὸ Μορμύρα, τὸ πᾶν βόθρου φοβέουσι. terribilia, metuenda; per metaphoram a Mormone, quae infantes terrefacit.

vf. 960. Πνεύσιν ἰσπύουσι] Quasi dicas: verba fragorem edentia, instar saxorum ex alto praecipitio devoluturum.

- Ἄ ξυμβαλεῖν ἔ ράδιον ἦν. ΔΙΟΝ. Νῆ τὲς θεὰς, ἔγωγ' ἐν
 Ἦδη ποτ' ἐν μακρῷ χροῖω νυκλὸς διηχρήνησα
 Τὸν ξυθὸν ἰππαλεκτερόνα ζητῶν, τίς ἔστιν ὄρεσι.
 ΑΙΣΧ. Σημεῖον ἐν ταῖς ναυσὶν, ὦ μαθέσασ', ἐνεγέγραπτο.
 965 ΔΙΟΝ. Ἐγὼ δὲ τ' Φιλοξένου γ' ἄμυλ' Ἐρυξίν εἶπα.
 ΕΥΡ. Εἴτ' οἱ τραγῳδίας ἐχέτω κάλεκτερόνα ποιῆσαι;
 ΑΙΣΧ. Σὺ δ', ὦ θεοῖσιν ἐχθρὸς, ποῖ ἄτ' ἐστίν, ἄτ' ἐποίεις;
 ΕΥΡ. Οὐχ' ἰππαλεκτερόνας μὰ Δί', ἐδὲ τραγῳδάφους, ἄφ' οἱ,
 Ἄ ν' τοῖσι ὄψαπειτόμασι τοῖς Μηδικαῖς γραφῆσιν.
 970 Ἀμ' ἄς παρέλαβον τ' τέχνῳ ὄψα σὺ, πορῶτον μὲ βέβυς
 Οἰδῶσαν ὑπὸ κομπασμάτων, ἔ ρημάτων ἐπαχθῶν,
 Ἰαχνα μὲν ὀρώπρον αὐτίω, ἔ τὸ βάρῳ ἀφείλον,
 Ἐπυλίοις, ἔ ὤειπατοῖς, ἔ τῶτλίοισι μικροῖς,
 Χυλὸν διδῶς τρομυλμάτων, ὑπὸ βίβλιον, ἀπ' ἠθῶν.
 975 Εἴτ' ἀνέτρεφον μοιῶδίας, Κηφισοφάντα μιγνύς.
 Εἴτ' ὄσα ἐλήρην, ὅ, π' τίχιμ', ἐδ' ἐμπεσὼν ἔφυρον,
 Ἀμ' οὐξῶν ὀρώπρον μὲν μοι τὸ γένῳ εἶπεν βέβυς
 Τῷ δρᾶματι. ΑΙΣΧ. Κρεῖττον γὰρ ἴω σοι, νῆ Δί', ἢ τὸ σαυτῷ.
 ΕΥΡ. Ἐπειτ' ὑπὸ τ' ὀρώπρον ἐπαῖν, ἐδὲν παρῆκ' ἀν' ἀερόν,
 980 Ἀμ' ἔλεγον ἢ γνή τε μοι, χῶ δὲλῳ ἐδὲν ἦτον,
 Χῶ δεσπότης, χῆ παρθένο, χῆ γεαῦς ἀν. ΑΙΣΧ. Εἶτα δῆτα
 Οὐκ ἔσποθανεῖν σε ταῦτα χροῖω πολυμᾶντα; ΕΥΡ. Μὰ τ' Ἀπόλλω
 Δημοκρατικὸν γὰρ αὐτ' ἔδρων. ΔΙΟΝ. Τετὶ μὲ ἔασον, ὦ τᾶν.
 Οὐ σοὶ γὰρ ἔστι ὀείπατι κάλλιφα ὀεί γε τέτυ.
 985 ΕΥΡ. Ἐπειτα τετυσὶ λαλεῖν ἐδίδαξα. ΑΙΣΧ. Φημί καγὼ.

Ἦς

rum. Significat autem ἰαπῳ in compositione quandoque magnitudinem, ut dixi in Nubibus ad vocem Κροισαπῳ, v. 1066. & hic in Ranis ad vocem ἰαποβῳ, v. 432. Ceterum characterem Aeschyli similiter describit Phidippides Socrati & Euripidi addictus in Nubibus v. 1371. ἐγὼ γὰρ Ἀισχόλου νομίζω πρῶτον ἐν ποικταῖς ἄρα πλῆων, ἀσύστατοι, σίμρακα, κρηνοποιῖν.

v. 962. Ἦδη ποτ' ἐν μακρῷ] Scholiastes: παρὰ τὰ ἐξ ἰαπολύτα Ἦδη ποτ' ἄλλας νυκλὸς ἐν μακρῷ χροῖω, nempe ex Hippolyto Stephanophoro Euripidis, qui hodieque extat: est autem ille locus v. 375. integer locus ita habet: Ἦδη ποτ' ἄλλας νυκλὸς ἐν μακρῷ χροῖω, στυγῶν, ἐρῆντις, ἢ διέδραται βῆσι. Aliquando noctis longo tempore otiose mecum cogitari, quomodo corrupta sit mortalium vita. Comicus in Equitibus v. 1282. ἢ πολυλάκεις ἐνοχλαῖσι φροντισὶ συγγεγνημαὶ καὶ διεχρήνηκα, quod hic in Ranis in praesenti loco breviter dicit: διηχρήνησα ζητῶν.

v. 963. Τὸν ξυθὸν ἰππαλεκτερόνα] Scholiastes ad Paem v. 1177. dicit ex Myrmidonibus Aeschyli esse.

v. 965. Ἐρυξίν] Scholiastes: ἔτῳ γὰρ ἄς ἀμυροῦ καὶ ἀνδρὸς διαβάλλεται. Iste enim tanquam deformis & inficetus persfringitur: etiam in Avibus hominem quendam comparat cum Hippalectryone, v. 801. sed aliam ob causam. Ceterum dicame Comicus Eryxin Philoxeni filium, ut plerumque in talibus ellipsis filius subauditur; an vero Philoxeni patrem, haecenus incertum mihi est. Apud Aristotelem I. Nicom. cap. 10. est, Φιλόξενῳ Ἐρυξίν. & apud Athenacum, I. p. 6. Φιλόξενῳ Ἐρυξίν.

v. 968. Τραγελαφους] Philemon apud Athenacum XI. p. 497. adhuc majus monstrum formavit: ἰαποτραγῆλαφου.

v. 973. Τετυλίοισι] Nempe κινεῖσθαι δεδραμένῳ, ut quidam dicit ad eum in Acharn. v. 477. habuit enim mater Euripidis betas, ut quae esset λαχανοπωήτρια, ut est in Theophr. v. 394.

v. 974. Σταφυλμάτων] Supra, v. 859. vocabat eum σταφυλοσυλλεῖσθαι.

Ibid. Ἀπὸ βῆβυος] Euripides stadium suum in legendis veterum libris clare indicat in Alceste, sub no-

- Quae conjectura assequi non erat facile. ΒΑCCH. Ita profecto, nam ego Aliquando longo tempore noctis vigilavi
 Quaerens mecum, quisnam sit ales flavus ille Equogallus.
 AESCH. Insigne erat navibus inscriptum, homo ineptissime.
 965 ΒΑCCH. Ego autem Eryxin esse putabam illum Philoxeni.
 EUR. Ergone in tragoediis gallos decebat fingere?
 AESCH. Tu vero Diis invise, quae fecisti, cedo qualia sunt?
 EUR. Non certe Equigallos feci, nec Capricervos, ut tu,
 Cujusmodi in aulaeis Perficis pingi solent;
 970 Sed primum statim artem a te acceptam,
 Turgentem inani fastu, & verbis insolentibus,
 Attenuavi, & ei pondus detraxi
 Substitutis versiculis & deambulationibus, & betis minutis,
 Succum nugamentorum addens e libris & moribus:
 975 Deinde eam nutriti monodiis, admisto Cephisophonte.
 Neque garriebam quidlibet, neque ut in aliquam rem incideream eam sic temere miscebam.
 Sed is, qui egrediebatur, primo statim genus mihi edifferebat
 Fabulae. AESCH. Nam profecto praeftabat istud dicere, quam tuum ipsius.
 EUR. Deinde a primis inde versibus nullam personam permisi otiosam.
 980 Sed & mulier mihi, & servus non minus loquebantur,
 Atque herus, item virgo & vetula. AESCH. Ergone
 Non eras morte dignus his ausis? EUR. Non certe,
 Nam populare est istud meum factum. ΒΑCCH. Istud quidem, ô bone, factum missum;
 Non enim pulchra tibi disputatio de eâ re.
 985 EUR. Deinde istos artem dicendi docui. AESCH. Docuisti inquam,

Sed

nomine Chori, vl. 962. ἐγὼ καὶ διὰ Μάσας, καὶ μετὰ τὴν Ἰξά' καὶ πλείστον ἀψάμιν λόγων, καί ποτε ἴδον ἀνάγκη εἶναι. Ego & per Musam i. e. Musicam artem, sive per Poëtarum scripta: & sublimis, i. e. per res sublimes, cucurri: & postquam dand' leviter attigissem sermones, sive scripta eruditiorum; nihil fortius necessitate inveni.

vl. 975. Κρητισσάοντα μιγνύς] Iste credebatur Euripidem adjuvare in scribendo, & cum uxore ejus rem habere, ut dicit Scholiastes; quod ad prius attinet, id satis clare indicat Comicus infra vl. 1493. ubi ex eo quaerit Bacchus: τὰσι πότις' αὐτὸς εἶπε ἢ Κρητισσάον; de posteriore suspicari licet, quia conjux ejus videtur fuisse adultera, ut patet ex illis, quae ad eum dicit Aeschylus infra, vl. 1074. ἀ γὰρ ἐς τὰς ἀλλοτρίας ἰπταίε, αὐτὸς πάποισιν ἐπλήρησ. Infra ad vl. 1455. Scholiastes: καὶ διὰ τὰτα δολοὶ παλιν χερδόναι τὸ συναισθητόν, ὡς Κρητισσάον συναισθητὸν τὰ δολομὰ, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτῆ εἶχον. Etiam per istud significat fore utranque, ut & una cum ipso fecerit fabulas

Cephisophon, & ejus uxorem habuerit.

vl. 983. Τὰσι μὲν ἔατον] ad Euripidem, ut vult Scholiastes.

vl. 984. Παιπα] Scholiastes: διατριβή, quae vox inter alia & disputationem significat in Glossis.

vl. 985. Τὰτοι λαλῶν ἰδιότῃ] Intelligit Rhetoras; sunt autem Euripidis Tragoediae utiles ad causas forentes, nam apud illum saepe duae partes tanquam in foro disceptant. Sed Aeschylus Reip. perniciosam putat artem dicendi, nempe propter abusum; hinc etiam infra vl. 1095. ad eundem dicit: εἴτ' αὖ λαλίαν ἐπιτρεδύσαι καὶ σαυρίαν ἰδιότῃ &c. Ipse Euripides in hanc rem praeclare dicit in Hippolyto vl. 486. τὰτ' ἐστ' ἡ Ξυπτόν ἐν πόλει εὐκαίνας, δόμος τ' ἀπολλος, ὅτι καλοὶ λίαν λίγαι' ἀ γὰρ τι τοῖσι ἀπὲ τρεπνὰ δὴ λίγαι, ἀλλ' ἔστ' ὅτι τις εὐκαίως γρησῆται. Hoc est, quod bene consuetudo hominum civitates & familias evertit, nimis splendidae orationes; non enim oportet dicere jucunda auribus, sed id ex quo tandem & decus quis consequatur. Vide notata ad Nubes vl. 915.

- Ὡς ὦρ' ἰν' ἀδάξαι γ', ὄφελος μέσθ' ἀφάρραγ' ἦται.
 ΕΥΡ. Λεπῶν τε κρόνον ἐσβολὰς, ἐπῶν τε γωνιασμοὺς
 Νοεῖν, ὄραίν, ξυμέναι, φρέφει, ἐραίν, τεχνάζειν,
 Καχυποτοπειᾶς, φεινοεῖν ἅπαντα. Αἴσχ. Φημί καὶ γὰρ.
 990 ΕΥΡ. Οἰκεία φράγματ' εἰσάγων, οἷς χρώμεθ', οἷς ξυέσομεν,
 (Ἐξ ὧν γ' ἂν ἐξηλεγχόμεν· ξυειδότες γ' ἔσται,
 Ἥλεγχον ἂν μὲν ἰ τεχνίω) ἀλλ' οὐκ ἐκομπολάκην,
 Ἄπο δ' φρονεῖν ἀποπάσαι, ἔδ' ἐξέπλητον αὐτῆς,
 Κύκνης ποιδῶν ἢ Μέμνονας κωδωνοφαλαροπόλους.
 995 Γνώσθ δὲ τὸς τέττα τε, καὶ μὲν γ' ἐκατέρω μαθητάς.
 Τέττα μὲν ἐν Φορμίσιθ', Μεγαίνετός θ' ὁ Μάνης,
 Σαλπυγολογυπηνάδα, σαρχασμοπιτυοκάμπια·
 Οἱ ἐμοὶ δὲ, Κλειτοφῶν τε, ἢ Θεραμδῆς ὁ κομφός.
 ΔΙΟΝ. Θεραμδῆς; σοφός γ' ἀγῆς ἢ δεινός εἰς τὰ πάντα,
 1000 Ὅς ἴω κακοῖς πῶ φειπέση ἢ πλησίον ὡρατῆρ',
 Πέπλωκεν ἔξω τ' κακῶν, ἢ Χίθ' ἀλλὰ Κίθ'.

Ἰαμβικοί δίμετροι.

- ΕΥΡ. **Τ**οιαῦτα μέντοι γὰρ φρονεῖν
 Τέτοισιν εἰσηγησάμεν,
 Λογισμὸν ἐνθεῖς τῇ τέχνῃ,
 1005 Καὶ σέψην, ὅτ' ἦδη νοεῖν
 Ἄπαντα, ἢ διειδένα
 Τὰ τ' ἄλλα, ἢ τὰς οἰκίας
 Οἰκεῖν ἄμεινον, ἢ φροτῆ,
 Καῖνασκοπεῖν, πῶς τῆτ' ἔχθι;

Πῆ

vf. 994. Κωδωνοφαλαροπόλος] Sophocles in Oedipo Coloneo vf. 1063. ἀμπυκλήρια φάλαρα πάλων. Euripides de Rhesi equis, in Rheso vf. 306. Γοργῶ δ', ὡς ἐπ' αἰγίδῳ θεῆς, χαλκῷ, μεταποῖς ἰππικαῖσι πρόσδεσθ', πολλοῖσι σὺν κώδωνι ἐκτόφῃ φέρον. Gorgo vero, tanquam in Deae (Palladis) clypeo, aerea, fronti equorum alligata, cum multis tintinnabulis sonum terribilem edebat: etiam ex clypeis videntur tintinnabula suspendisse. ibid. vf. 383. κλύς δὲ κόμπης κωδωνοφόρος, παρὰ πορτάκων τὸς κελαιδάτας. Audi strepitus tintinnabulorum erepstantium, a scuti loris resonantes.

vf. 995. Ἐκατέρω μαθητάς] Similiter apud Aetiphronem Lib. I. Epist. 34. ex moribus discipulorum Thais juberet conjecturam facere de praeceptoribus: σύχηρον εἰ βέλῃ Ἀσπασίαν τὴν ἰταίραν, καὶ Σακράτην ἢ σοφιστὴν, καὶ ἰπότερ' ἄμεινον ἰπαιδύσαν ἄνδρας λόγισμα· τ' μὲν γὰρ βέλῃ μαθητὴν Περικλῆα· τὴ δὲ Κοιτίαν. Confer si lubet Aspasiam meretricem, & Socratem Sophistam, atque con-

sidera, uter melius instituerit viros; nam illius quidem discipulum videbis Periclem: hujus autem Critiam.

vf. 996. Φορμίσιθ'] Iste erat hirsutus, ut dicit Scholiastes ad Ecclesiast. vf. 97. & propterea truculento aspectu; hinc eum facit discipulum Aeschyli, ut dicit Scholiastes ad praesentem locum; supra etiam vf. 861. Aeschylum Euripides dicebat esse ἀγροποιόν.

Ibid. Μεγαίνετος ὁ Μάνης] Hunc stupidum fuisse tradit Scholiastes. Supra, vf. 941. dicit Euripides Aeschyli Spectatores fuisse μωρὸς, φαῖτος & στυλῶς, ita ut se ab illo decipi fuerint passi. Videtur iste dictus esse μάνης quod esset servili & stolido ingenio. In Avibus vf. 523. ἴσως ὅμως πάντες πρότερον μεγάλης, ἀγῆς τ' ἐπέμεινον ἢν δ' ἀνδράποδ' ἠλπίεις, μανίας ὥσπερ δ' ἦδη τὸς μαρνομάσις βάλλουσ' ὅμως. Erat autem Μάνης sive Μανῆς vulgo fervorum nomen, ut Μανία fervarum, & utrumque occurrit apud Comicum non semel.

vf. 997. Σαλπυγολογυπηνάδα] Haec ad Phormisium per-

Sed utinam medius fuisses disruptus, priusquam doceres.

EUR. Et subtilium regularum usum, verborumque circumductiones Animadvertere, videre, intelligere, versare dolos, amare, technis fallere, Suspiciari, comminisci quidlibet. AESCH. Non equidem nego.

990 EUR. Res domesticas introducens, quibus utimur & adfuevimus; Unde etiam facile reprehensus fuisset; nam isti harum rerum gnari Reprehendissent artem meam; non autem fastuosum strepitum edidi Populum ab intelligendo abducens, neque eum perterrefaciebam Cygnos fingens & Memnonas equis utentes phaleris & tintinabulis ornatis.

995 Dignosces autem utriusque, hujus inquam, & meos discipulos: Hujus enim sunt Phormisus, Megaenetusque Manes ille *servus* stolidus, Tubis, hastis, & barbibus ornati, qui Sinnidas simulant; Mei autem sunt Clitophon & Theramenes ille scitus.

BACCII. Theramenes? prudens fane & acris ad omnia,
1000 Qui si in aliquod periculum incidat aut inde prope absit, Elabi solet e malis, non Chium sed Cium se dicens esse.

Jambici dimetri.

EUR. Talem equidem prudentiam
Istis induxi hominibus,
Ratiocinatione indita arti *Tragicae*,
1005 Et consideratione; ut jam intelligant
Omnia, & perspiciant,
Et cum alia, tum rem familiarem
Administrent melius, quam antehac,
Speculentur singula, sic dicentes: quomodo istud se habet?

Ubi

pertinent, ut Scholiastes dicit; nempe propter vocem *ὄρνιν* quae hic later.

Ibid. Σαρκασμοποιητικῆς,] Scholiastes: σαρκάζοντες καὶ προσποιούμενοι τὰ πολεμικά. qui simulate assidant virtutem bellicam, qui videri volunt tam fortes, quam fuit Pycocampes, alias Sinnis dictus, Iatro. σαρκάζειν est superficialia opera aliquid agere metaphorā a canibus ossa rodentibus. In Pace vl. 480. ἢ δὲ οἱ Μεγαρίαι δειῶσ' ἔδδν, ἔλεον δ' ὄρνιν γλιχρότατα σαρκάζοντες, ὅσπερ κυνίδια. Ubi Scholia: ἔλεοντες κατὰ κυνίδιον ἄρπυιαν, οἱ τὰ ἔσθια τεάζοντες, καὶ ἢ ἔχοντες ἐμφορῶν ἢ ἄντων τῶ δόξιν ἐσθίουσι. irabentes more caninorum, qui ossa rodentes, nec se ab illis satiare valentes, opinione comedunt.

vl. 998. Κλειτορῶν τε, καὶ Θερμαινέως] Hos tanquam veteratores notat, ut dicit Scholiastes; de posteriore plus constat quam de priore. Vide supra vl. 340. Theramenis Praeceptorum Scholiastes Comici ad Nubes vl.

360. dicit fuisse Prodicum. διδάσκαλος δὲ ἦν ἔσθ' τῷ ἐπικαλυμμένῳ Κοθύρῳ, ὅς τ' ἦ Τριάκοντα τυραννίδ' ὑπέτιχεν. Theramenem autem illum esse, qui Cothurnus fuerit dictus, constat. Vide Suidam in Προδίκῳ.

vl. 1001. Οὐ Χίῳ ἀλλὰ Κίῳ.] Scholiastes: ἐπὶ δόξῃ προσγεγεθῆσθαι τῇ πολιτείᾳ, Ἄγριον αὐτὸν ποιομένην, ὡς Εὐπολίς Πέλοπον. Quia Theramenes videtur adscriptus fuisse civitati, cum Agnon adoptasset eum, ut Eupolis tradit in Urbibus. unus ex Scholiastis ad vl. 546. ἐκ εἰσῆς δὲ γήσων ἀλλὰ ποικίλον ὄρνιν τῷ Ἄγριον, non esse eum genuinum sed adoptivum filium Agnonis, ubi mox alia Scholia: ἐπὶ ἢ παρὰ Χίῳ ἢ, Χίῳ αὐτὸν ἐκδέχ' ὅτι δὲ παρὰ Κίῳ, Κίῳ τῇ δὲ ἀληθείᾳ Χίῳ ἦν. Cum ergo apud Chios esset, Chium se vocabat; cum autem apud Cios, Cium: resera autem erat Cbius. Sed Grammatici in explicatione horum verborum: ἢ Χίῳ ἀλλὰ Κίῳ, & in definienda patria Theramenis inconstanter sunt ipso Theramene.

1010 Πῶ μοι ποδί; τίς τῆτ' ἔλαβε;

ΔΙΟΝ. Νῆ τῆς θεῆς, νῦν γὰρ ἄθη-
ναίων ἅπασ τις εἰσὼν,

Κέκραγε πρὸς τῆς οἰκέτας,

Ζητεῖ τε, πῶ σιν ἡ χύτρα;

1015 Τίς τῷ κεφαλῷ ἀπεδήδουκε

Τῆς μαινίδος; τὸ τρύβλιον

Τὸ περυσινὸν τέθηκέ μοι.

Πῶ τὸ σκόροδον τὸ χθεσινόν;

Τίς τ' ἐλάας παρέτραγε;

1020 Τέως δ' ἀεελτερώτεροι,

Κεχρότερες Μαρμάκιοι,

Καὶ Μελιτίδα καὶ Φλυττα.

ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΩΛΩΝ ΙΕ΄.

ΧΟΡ. Τάδε μὲν λύσεις, φαίδιμ' Ἀχιλλεῦ.

Σὺ δὲ τί φέρε πρὸς ταῦτα λέξεις; μόνου ὅπως

1025 Μὴ σ' ὁ θυμὸς ἀρπάσας

Ἐκλῆς οἴσῃ τ' ἐλαίων.

Δεινὰ γὰρ κατηγόρηκεν.

Ἄλλ' ὅπως, ὦ γενάδα,

Μὴ πρὸς ὀργῷ ἀνπιλέξεις,

1030 Ἄλλὰ σφειλάς, ἀκροισι

Χρόδιον τοῖς ἰτίοισιν.

Εἶτα μάλλον μάλλον ἄξεις,

Καὶ φυλάξεις, ἢνικ' ἀντὶ τῶ

Πνεῦμα

vf. 1015. Τὴν κεφαλὴν ἀπεδήδουκε τ' μαινίδος] Anaxi-
las Comicus apud Athenaeum VIII. p. 342. τῆς κεφαλῆς
κατεδήδουκε τὸ κρανίον. mugilis decoravit caput.

vf. 1020. & 1022. ἀεελτερώτεροι — ἐκδουλοῦ. In Nu-
tibus vf. 1205. τί καθισθὲν ἀεελτεροί;

vf. 1021. Μαρμάκιοι καὶ Μελιτίδα] Didymus apud
Scholiastem: ὅτι Μαρμάκιοι καὶ Μελιτίδα ἐπὶ μωρία
διεβλάλλοντο· καθάπερ καὶ ὁ Βυταλίον καὶ ὁ Κίκοι.
Quia Marmacutibus & Melitides pro solidis habebantur,
ut & Bualio & Corobus.

vf. 1023. Τάδε μὲν] Sunt verba Aeschylī, ex
Myrmidonibus sumpta, ut non solum discimus ex
Scholiaste ad hunc locum, sed etiam ex Harpocra-
tione in Προσπηκτικῶς, qui locum Aeschylī-auctio-

rem sic exhibet: ὃν ἀεχθὲρ Μυρμιδόνων Ἀχιλλεῦ.
Τάδε μὲν λύσεις, φαίδιμ' Ἀχιλλεῦ, δορυμάνους
Δαναῶν μόχθους, ὅς περ πτόμας εἰσὶ κλισίας. In prin-
cipio Myrmidonum Aeschylus inquit: Haecine spectabis
inclute Achilles; Bello illas Danaorum clades? Quos
prodidisti intra tentorium. Videntur haec verba tuis
legatorum, qui a Graecis ad Achillem missi erant,
ut non solum clades Graecorum, & victorias Tro-
janorum ei nunciarent, sed etiam illi persuadere
conarentur, ut ira posita Graecis laborantibus opem
ferret. Historia est apud Homerum. Ex Notis Ku-
steri.

vf. 025. Ἐκλῆς — τ' ἐλαίων] Id est, extra terminum
orationis. Loquitur autem quasi de certaminibus eque-
stribus;

- 1010 Ubi illud est? quis hoc accepit?
 ΒΑCCH. Ita profecto: proinde jam Athe-
 nienfium quilibet, ut intravit in domum,
 Vociferatur ad servos,
 Quaeritque, ubi est olla? *inquiens;*
 1015 Quis caput praemordit
 Maenae? catinus
 Proximo anno emtus interijt mihi.
 Ubi allium illud hesternum?
 Quis arrosit olivam?
 1020 Haecenus autem stulti
 Ore hiante, ut Mammacuthi quidam
 Et Melitidae, federunt.

SYSTEMA VERSUUM XV.

- CHOR. Haec quidem adspicis, inclyte Achilles.
 Agedum tu quid ad haec dices? hoc tantum vide
 1025 Ne iracundia te abripiat,
 Et extra oleas ferat:
 Nam acerba in te dixit.
 Sed ô generose, vide
 Ne iracunde contradicas,
 1030 Verum contractis velis, extrema
 Eorum ora utere.
 Deinde magis magisque veheris:
 Et observabis, quando

Ventum

sibus; erant enim in extremo illius campi, ubi cursus equestres peragebantur, olcae plantatae, ut dicit Scholiastes, ubi fiendum erat. Est autem Proverbium.

vf. 1029. Μη πρὸς ὄρην ἀντιλίξαι. Sophocles in Electra vf. 371. μηδὲν πρὸς ὄρην, πρὸς θάλασσαν ὡς τοῖς λόγοις ἐπισημαίνει κίρη, εἰ σὺ μὲν μάθοις τοῖς τῆδε χερσὶν, τοῖς δὲ τοῖς αὐτῶν πάλιν. Nequid iracunde quaesit dicat; nam sermonibus utriusque vestrum inest utilitas, si & tu discas illis uti, quae haec affert, & haec illis, quae tu. Ubi Scholia: μηδὲν πρὸς ὄρην ἀντι τῆ ὄρην, καὶ πρὸς θίαν, ἀντι τῆ θίαν καὶ πρὸς εὐσίθην ἀντι τῆ εὐσίθην καὶ πρὸς ἀλήθειαν, ἀντι τῆ ἀλήθειας καὶ πολλὰ ἕτερα λέγειν ὅπως ἀντι ἐπιρήματα. nem-

pe in istis phrasibus nomen cum praepositione ponitur pro adverbio. Ibidem Sophocles vf. 466. πρὸς εὐσίθην ἢ κίρη λέγει. Pie dicit puella. Vid. ad Acharn. vf. 73.

vf. 1030. Ἄνθρωποι χερσὶν τοῖς ἰσίοις Metaphorâ a navigantibus, qui contrahunt vento nimio turgida vela. Euripides in Medea vf. 522. εἰ μὲν, ὡς ἄνθρωποι, καὶ κακὸν φῶτα λέγειν, ἀλλ' ὅσα νῆος κερδὸν οἰακασσοῦσιν ἀκροῖσι λαίρσι κρασιδαῖς ὑπεδραμεῖν τὴν σὴν ἐπιμαχίαν, ὁ γόνυ, γλαυκαλίαν. Decet me, ut videtur, non malum esse oratorem; sed velut navis prudentem gubernatorem, summis veli oris superfugere tuam, o mulier, effrauentem loquacitatem. Vide Notam ad Equites vf. 433 & hic in Ranis ad vf. 1251,

Πνεῦμα λεῖον

1035 Καὶ καθεστὸς λάβης.

'Αλλ' ὦ ἀρώτων ᾄδ' Ἐλλίωσι πυργάσας ῥήματα σεμνά,

Καὶ κοσμήσας τραγικὸν λῆρον, θάρρων τ' κρειὸν ἀφίψ.

* * * * *

ACTUS QUARTI

'Αναπαιστικοὶ Ἀριστοφάνειοι.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ, ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ, ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

ΑΙΣΧ. **Θ**υμῶμαι μὲ τῇ ξυτυχίᾳ, καὶ μετὰ σπλάγγχ' ἀγανακτεῖν,
Εἰ ὥσ' ἐς τῶτον δαίμ' ἀνπλέγειν ἵνα μὴ φάσκη δ' ἄπα-
ρῆν με,

1040 Ἀπόκλεινά μοι, τίνας ἔνεκα ληθ' θαυμάζειν ἄνδρα ποιητιῶ;

ΕΥΡ. Δεξιότιλ' ἔχ' ἐνθεσίας, ὅτι βελτίους τε ποιῶντων

Τῆς ἀνθρώπων ἐν ταῖς πέλεσσι. ΑΙΣΧ. Τῶτ' ἐν εἰ μὴ πεποιήκας,

'Αλλ' ἐν λησίων ἢ γενναίων μοχθηροτάτους ἀπέδειξας,

Τί παθεῖν Φησὶς ἄξι' εἶναι; ΔΙΟΝ. Τεθνάτω· μὴ τῶτον ἐρώτα.

1045 ΑΙΣΧ. Σκέψαι ποῖναι γ' οἷς αὐτὸς παρ' ἐμῶν παρεδέξατο ἀρώτων,

Εἰ γενναίους, ἢ τετραπίχους, ἢ μὴ ἀφροσπολίτας,

Μήτ' ἀγοραίους, μήτε κοβάλους, ὥσπερ νῦν, μηδὲ πανέγγυος·

'Αλλὰ πῆνοντας δόρυ καὶ λόγχας καὶ λυκολόφους τυφαλείας,

Καὶ πύληκας, καὶ κνημίδας, καὶ θυμὸς ἐπιθεσίους.

1050 ΕΥΡ. Καὶ δὴ χωρεῖ τετρίτ' ἰσχυρόν. ΔΙΟΝ. Κρανοποιῶν αὐτὸν μ' ἔπι-
τείψ.

ΕΥΡ. Καὶ σὺ τί δή δράσας, αὐτὸς ἕτως ἀνδρείους ἐδίδαξας;

ΔΙΟΝ. Αἰσχύλε λέξον, μήδ' αὐθαδῶς σεμνυόμενον χαλέπαυε.

ΑΙΣΧ.

πύληκας

vf. 1034. Τὸ πνεῦμα] Intelligit θυμὸν ἄνοον, ut loquitur Euripides in Phoenissis vf. 411. i. e. iracundiam Aeschylus vento vehementi similem, quae ipsam tanquam navem abreptura sit, nisi sedetur; itaque dum nimium fiat ventus iracundiae, jubet Aeschylum vela contrahere; ubi autem remiserit, tunc passis velis invehit.

vf. 1036. & seq. ἠ' ἀρώτων] — πυργάσας ῥήματα σεμνά, καὶ κοσμήσας τραγικὸν λῆρον] In Pace vf. 748. ἰσοίους πύχων μεγάλων, κενύων οἰκοδομήσας. ubi vide Notam. Antipater Epigrammate in Aeschylum: Ὁ Τραγικὸν φάνημα, καὶ ἐκείνου ἀείδον πυργάσας ῥήματα πρῶτον ἐν εὐσπίῳ. Qui Tragicam orationem & aspectum carmen; primus aite edificavit grandis eloquid.

vf. 1043. Μεχθηροτάτους ἀπέδειξας] In Pluto vf. 210. ἔλεπον, ἀποδείξασα. In Vespis vf. 1478. τὴν τραγῶδ' ὡσον ἀποδείξω Κρήναι. Vide ad Equites vf. 814.

vf. 1044. Τεθνάτω] Quomodo morietur mortuus? Sed est Hyperbole, vultque significare illum dignissimum esse, ut vel bis moriatur; non enim curamus an aliquid sit possibile, cum rem exaggeramus; in Pluto, vf. 483. ἰκανὸς νομίζω δὴτα θανάτου εἶκοσι; Forte etiam, ut Scholiastes putat, ridiculi causa hoc dicitur. Quod si convenienti mortuum supplicio voluisset afficere, debebat dixisse, reviviscendum illi esse; ut ille mortuus supra, vf. 177. cum vellet sibi maximum malum imprecarī, dicebat: ἀαδὴν πάλι. sed talis poena

